

بخش اول

مقدمه:

اینترنت به عنوان یک شاهراه اطلاعاتی، پدیده‌ای است که در دو دهه اخیر، بسیاری از موانع ارتباطی بین مردم را برطرف کرده است. با اتصال به اینترنت، انسان خود را در دنیای بسیار کوچکی می‌بیند، گرچه در این دنیای کوچک، اطلاعات بیکرانی نقل و انتقال می‌یابد. هم‌اینک، پایگاه‌های فراوانی در اینترنت به امر آموزش و خدمات علمی اختصاص یافته است. این خدمات در بعضی از رشته‌ها مانند علوم پایه، ملموس‌تر و کاربردی‌تر است، اما در رشته‌های علوم انسانی، به دلیل بیگانه بودن محققین این علوم با این پدیده، به ویژه در ایران، هنوز جایگاه خود را پیدا نکرده است.

در سلسله مقالاتی که در پیش رو خواهید داشت، به مهمترین محورهای جایگاه زبان و ادبیات فارسی در اینترنت پرداخته شده است. این مقاله با انگیزه اصالت دادن به زبان و ادب پارسی و فرهنگ ایرانی به رشته تحریر درآمده است. هنگام ورود به شبکه، با دنیایی از اطلاعات متنوع روبرو می‌شویم که کنترل و نظارت جدی بر کیفیت آنها وجود ندارد. سایت‌هایی هم که در این سلسله نوشتار می‌آید، دارای تلفیقی از مطالب مفید یا غیرمفید است. بنابراین، بر کاربر (user) است که با تشخیص صحیح آن، از تأثیرات مخرب اینترنت در امان بماند.

نگارنده، ضمن معرفی هر یک از پایگاه‌ها، از

هرگونه قضاوت در مورد آنها پرهیز کرده و ارزش‌گذاری را به عهده استفاده‌کنندگان می‌گذارد.

شبکه اطلاع‌رسانی شورای گسترش زبان و ادبیات فارسی:

برای اتصال به این پایگاه، به سایت زیر وارد شوید:
http://WWW.Persian-Language.org

این سایت تحت نظارت شورای گسترش زبان و ادبیات فارسی جمهوری اسلامی ایران، با هدف سازماندهی، تقویت و توسعه زبان و ادب فارسی در خارج از کشور، بنیاد نهاده شده است. بخش‌های اصلی این سایت به شرح زیر است:

۱- آموزش زبان فارسی

(learning persian language)

این بخش، در پنج قسمت (پنج درس) برای افرادی طراحی شده که هیچ‌آشنایی با زبان فارسی ندارند، اما به زبان انگلیسی آشنا هستند.

۲- انتشارات:

در این بخش، ضمن معرفی ۱۲ جلد کتاب در زمینه زبان فارسی در کشورهای مختلف جهان (انگلستان، روسیه، هلند، لهستان، آلمان و...)، آرشویی از شماره‌های مختلف یک خبرنامه را نیز ارائه می‌کند.

۳- ادبیات فارسی:

این بخش خود شامل شش فصل مجزا تحت عنوان، چهل شاعر برگزیده، چهل اثر برگزیده، چهل ایران‌شناس، دیوان اشعار، استادان زبان فارسی و فارسی‌موختگان است. برای مشاهده متون فارسی به صورت حقیقی، لازم است قبل از ورود به بخش دوم و سوم این پایگاه، وارد بخش «متن‌ها را فارسی بخوانیم» شده و با بارگذاری (Down load) فونت فارسی، متون و حروف را به صورت فارسی دریافت کنیم.

۴- ایران‌شناسی:

این بخش از قسمت‌های متنوعی چون مقدمه (Preface)، کشاورزی (Agriculture) فرهنگ و هنر (Culture & ART)، اقتصاد (Economy)، آموزش

(Education)، تاریخ (History) و... است. قسمت تاریخ آن شامل خلاصه تاریخ ایران به همراه تصاویر متنوع است.

قسمت Speaking Persian شما را به صفحه‌ای هدایت می‌کند که در آن چگونگی تلفظ بسیاری از کلمات فارسی را، برای کسانی که می‌خواهند با زبان فارسی آشنا شوند، آموزش می‌دهد، به عنوان مثال در مقابل کلمه good morning، کلمه sobh be را می‌بینید.

۵- اخبار و رویدادها:

این بخش نیز در صورتی قابل استفاده است که فونت فارسی مربوط به آن قبلاً دریافت شده باشد.

۶- زبان فارسی در اینترنت:

این بخش از هفت قسمت مجزا و مفصل تشکیل شده است که عبارت‌اند از:

(۱-۶) آموزش و یادگیری زبان فارسی

(Teaching and learning Persian)

این صفحه شما را به فهرستی از منابع مکتوب در این زمینه هدایت می‌کند.

(۲-۶) Learning Persian (Farsi) CD - Rom

توضیح در مورد دیسک CD حاوی آموزش و یادگیری زبان فارسی است. این CD با امکانات صوتی و تصویری و امکانات دیگر از تولیدات مرکز فرهنگی فردوسی است.

(۳-۶) learn Persian

حاوی عناوین نسبتاً مفصلی از کتب مربوط به آموزش زبان فارسی است. روی نام هر کتاب، یک پیوند (link) برای ورود به مشخصات کتاب قرار گرفته است.

(۴-۶) Persian for many more generations to

come

این صفحه به معرفی یک CD آموزشی در این زمینه می‌پردازد. این دیسک شامل ۱۲۰۰ صفحه آموزش است و برای دو گروه نوجوانان و خارجی‌زبانان تهیه شده است. در این دیسک از سیستم صدا و تصویر استفاده شده است.

میرهادی حسینی

جایگاه

زبان و ادبیات فارسی در اینترنت

Persian (Farsi) language lessons - Quiz (۶-۵) and explain

این بخش به توضیح اصطلاحات و عباراتی می پردازد که امروزه فقط در ایران متداول است و عبارت مترادف آنرا در انگلیسی ذکر می کند. عباراتی مانند: سایه شما سنگین شده، سر من شلوغ است، نمک روی زخمش نریز، به ریش پدرش خندید، و...

Top 10 Reasons to order "shahr - e Alefba" Now

دلایل مزیت برنامه «شهر الفبا» را که روی CD عرضه می شود، بیان می دارد.

Learning Persian (Farsi) Classes (۶-۷)

این بخش شما را به صفحه مرکزی یادگیری زبان فارسی متصل می کند. این برنامه برای استفاده افراد زیر ۱۸ سال طراحی شده است. این قسمت به معرفی کتابهایی در زمینه آموزش زبان فارسی پرداخته است. برای مشاهده عناوین کتب عرضه شده روی کلمه Arizona persian Book store که یک پیوند است، کلیک (Click) کنید.

English - ۷

آخرین بخش صفحه اصلی شورای گسترش زبان و ادبیات فارسی، با عنوان English، در واقع چکیده بخش های قبلی این شبکه به زبان انگلیسی است. در این صفحه با پنج مورد روبرو می شوید.

بخش Persian language in internet در واقع همان قسمت «زبان فارسی در اینترنت» است. بخش Local new letter خبرنامه است.

بخش persian language in the world به معرفی زبان فارسی در کشورهای انگلیس، ایتالیا، اتریش، لهستان، فرانسه و هلند پرداخته است.

بخش Contact with us برای ارتباط و مکاتبه بین استفاده کنندگان از این شبکه و صاحبان شبکه ایجاد شده است. با کلیک روی آدرس ایمیل (Email) این سایت با آنان ارتباط برقرار کرده و نظرات خود را به آنان منعکس نماید.

آدرس پست الکترونیکی شورای گسترش زبان و ادبیات فارسی چنین است:

CPL @ Persian - Language. org

بخش Iranology در واقع همان بخش ایران شناسی است.

پایگاه شعر فارسی:

برای ورود به این پایگاه به سایت زیر وارد شوید: <http://WWW.Persianpoema.com>

این پایگاه برای آگاهی از شاعران ایرانی و آثار آنها است. پس از ورود به این پایگاه، در پنجره بالای این صفحه، عناوین زیر را مشاهده می کنید:

site info - classical Era - Contemporary Submissions - Drop us a line - Email

قسمت دوم و سوم این صفحه، به دلیل اهمیت آن، قابل مذاقه است.

۱ - Classical Era (شاعران عصر کلاسیک یا سنتی):

با کلیک (زدن کلید سمت چپ ماوس) روی این بخش، وارد این قسمت می شوید. در پائین صفحه جدید، فهرستی از شاعران ایرانی که در بانک اطلاعاتی این سایت وجود دارد، دیده می شود. برای آگاهی کاملتر با یک شاعر، کافی است از طریق فهرست پائین کشیدنی (کادر ترکیبی = Combo box) یکی را انتخاب کنید. سپس دکمه Submit را کلیک کرده و به آن صفحه وارد شوید. در پائین صفحه بعدی، فهرستی از اشعار انتخابی آن شاعر که در بانک اطلاعاتی این سایت وجود دارد، دیده می شود.

اگر فرصت داشتید به حافظ مراجعه و در پائین صفحه، در بخش Fale hafez، فال حافظ را هم ببینید. در عناوین شاعران عصر کلاسیک یا سنتی ایران، می توانید از اهلی شیرازی و امیری فیروزکوهی، امیرخسرو دهلوی، انوری ایبوردی، عطار نیشابوری، سعدی، حافظ و... را انتخاب کنید.

۲ - Contemporary (شاعران معاصر):

در این بخش عناوین برخی شاعران معاصر را

مشاهده می کنید. با اشاره به کادر ترکیبی، و مشاهده فهرست موردنظر، نام یکی از شاعران را انتخاب و روی دکمه Submit کلیک کنید. در این صفحات، ضمن آگاهی از مشخصات شاعر، با تعدادی از اشعار او هم آشنا می شوید. در میان شاعران معاصر ایران، که می توانید با آثار آنها آشنا شوید، نامهای ذیل مشاهده می شود: احمد شاملو، اسماعیل خویی، فریدون مشیری، فروغ فرخزاد، حمید مصدق، و... هنگامی که با بخش Classical Era یا Contemporary کار می کنید، برای اجرا کردن قطعات ویدئویی در مورد شاعری خاص، روی عنوان Click here to download the microsoft کلیک کنید. قطعه ویدئویی یا صوتی موردنظر، بایستی روی کامپیوتر شما بارگذاری (down load) شود. این کار ممکن است دقایقی طول بکشد.

برای بازگشتن به صفحات قبلی، روی دکمه Back در بالای صفحه و در نوار ابزار کار با اینترنت کلیک کنید و یا کلید Back space را روی صفحه کلید فشار دهید.

۳ - Submissions

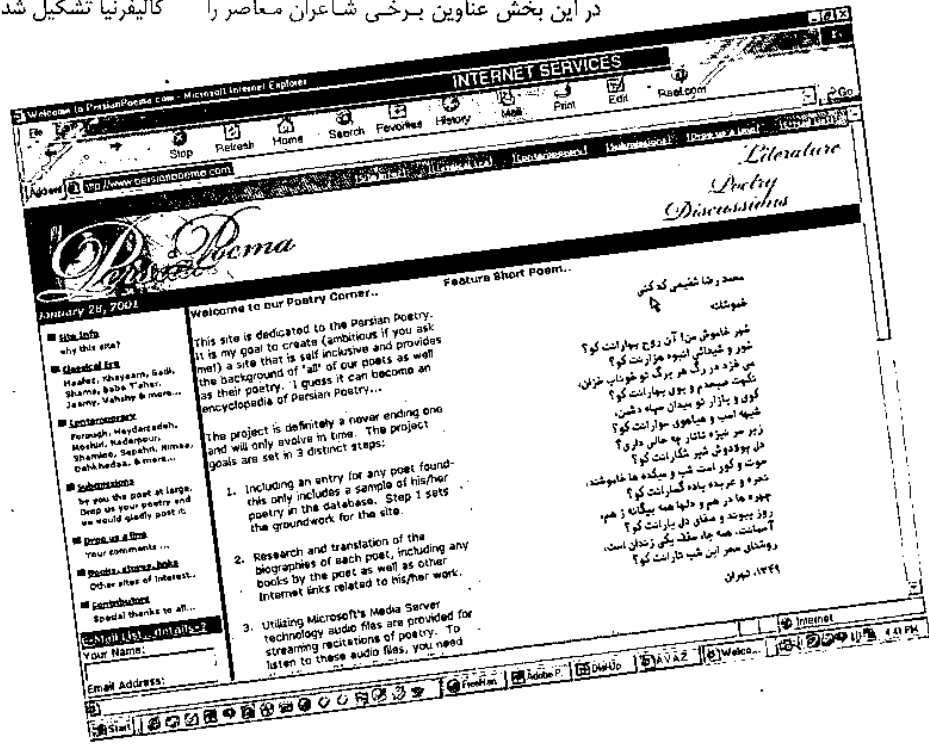
این بخش به افرادی اختصاص دارد که درخواست ثبت شعر خود را در این سایت داشته اند. اگرچه نام آنان در این فهرست قرار می گیرد، اما اسامی آنها در فهرست اصلی شاعران معاصر قرار نمی گیرد. در حال حاضر افرادی چون برزین، الهه، اسفندیار و مینا پیوند در این فهرست مشاهده می شوند.

پایگاه شاهنامه:

برای ورود به پایگاه اینترنتی شاهنامه فردوسی، به سایت زیر وارد شوید:

<http://WWW.Shahnameh.Com>

اکنون به پیوندهای سمت راست صفحه توجه کنید: ۱ - چنانچه روی پیوند Shahnameh Society کلیک کنید، وارد صفحه انجمن شاهنامه می شوید. این انجمن در سال ۱۹۹۸ توسط گروهی از متخصصان ایرانی مقیم کالیفرنیا تشکیل شده است.

۲- اگر روی پیوند Ferdowsi Review کلیک کنید وارد صفحه‌ای می‌شوید که حاوی تحقیقات و تالیفاتی به صورت یک فصلنامه (سه ماهه) در زمینه شاهنامه است.

۳- اگر روی پیوند Ferdowsi Center کلیک کنید وارد پژوهشکده فردوسی می‌شوید. این پژوهشکده نیز در ۱۹۹۹ در کالیفرنیا تاسیس شده است. در این صفحه با کلیک روی پیوند Shahnameh manuscript با یک نسخه منحصر به فرد خطی شاهنامه آشنا می‌شوید.

همچنین کلیک روی پیوند Pahlavi manuscript شما را با زبان پهلوی آشنا می‌کند. (لازم به ذکر است که در زمان تهیه این مقاله، دو برنامه فوق دچار خطا شده بود.)

اکنون با زدن دکمه Back روی نوار ابزار اینترنت، به صفحه اصلی پایگاه شاهنامه برگردید.

۴- چنانچه روی پیوند Books در سمت راست صفحه کلیک کنید، وارد بخش کتابشناسی فردوسی می‌شوید.

۵- در صورتی که روی پیوند Epic کلیک کنید وارد شاهنامه فردوسی خواهید شد. بخش اشعار حماسی فردوسی (Shahnameh Epic) دارای فهرستی مفصل از چهل و نه موضوع مختلف است. این عناوین از Houshany و Kiyumars شروع شده و به Azarmidokht و Farokhzad ختم می‌شود. برای مشاهده اشعار هر قسمت، لازم است کلمه عبور (Password) داشته باشید.

پایگاه Farsinet - Com/Poetry:

برای اتصال به این پایگاه، وارد سایت زیر شوید:
<http://WWW.Farsinet.Com/Poetry>
این سایت که در واقع بخشی از سایت اصلی و بزرگ Farsinet است، در زمینه شعر فارسی می‌باشد. اگرچه بخش‌های زیادی از این پایگاه به تبلیغات دین مسیح در میان ایرانیان، معرفی کلیسای ایرانیان در واشنگتن و اشعار مسیحی فارسی پرداخته، در عین حال، می‌توان مطالب مفیدی را در آن یافت. در وسط این صفحه، به

مواردی برمی‌خوریم که یکی از موارد مفید آن را توضیح می‌دهیم: روی عبارت 1000+ Years of Persian Poetry کلیک کنید، تا وارد صفحه مزبور شوید. در این صفحه موارد متنوعی برای مطالعه دیده می‌شود.

۱- روی عبارت Persian Poets, Poetry and Poetic Art کلیک کنید تا وارد صفحه Persian Poetic Art شوید. در ابتدای صفحه شاهد تصاویری هنری و ادبی هستید که بطور مداوم روزآمد (Uptodate) می‌شوند.

در پائین صفحه و در بخش Poetic Art links، به بخش‌های دیگر پیوند پیدا می‌کنید. اولین پیوند Bidjan Assadipour است که حاوی تعدادی کارت پستال و معرفی صاحب شبکه Farsinet است. دومین پیوند Freydoon Rassouli است که به معرفی نقاشی فریدون رسولی پرداخته است. پیوند Persian Web's Art list شامل فهرستی از هنر ایرانی است و ما را به سایت بزرگی به نام Persian Web - Com متصل می‌کند. در مورد این پایگاه بعداً توضیح خواهیم داد.

پیوند Ancient Near East Art ما را به بخش هنر باستانی خاور نزدیک که به همراه تصاویری از آثار باستانی و توضیح مربوطه است، متصل می‌کند.

پیوند Stanford Persian Gallery ما را به صفحه‌ای می‌برد که حاوی پیوندهای مفصلی به هنرمندان ایرانی از جمله استاد علی اصغر تجویدی، رضا درخشانی، منصور خلیجی، مرتضی کاتوزیان، استاد محمود فرشچیان و... است.

اکنون با چند بار کلیک روی دکمه Back در نوار ابزار (بالای صفحه) و یا زدن کلید Back Space روی صفحه کلید، به صفحه اصلی برنامه بازگردید. مجدداً روی عنوان 1000+ Years of Persian Poetry کلیک کنید تا وارد صفحه مورد نظر شوید. با این صفحه آشنا هستید. در پائین این صفحه و در بخش Additional Persian literature & Poetry با پیوندهایی روبرو می‌شویم.

۲- در صورت تیکه روی پیوند the Gulistan of Saadi کلیک کنید، شما را به صفحاتی در زمینه ترجمه

گلستان سعدی متصل می‌کند. این صفحات ممکن است دانشگاه‌ها یا مراکزی باشند که جستجو در آنها ساعتها به طول بیانجامد.

۳- پیوند Omar Khayyam Poems ما را به رباعیات حکیم عمر خیام نیشابوری متصل می‌کند. در این صفحه اشاره شده که رباعیات خیام به بیش از چهل زبان دنیا ترجمه شده و مترجم انگلیسی آن Edward Fitzgerald است. در این صفحه همچنین می‌توانید از امکانات صوتی در قرائت اشعار خیام بهره‌مند شوید.

در انتهای همین صفحه با پیوندهای مهم دیگری هم روبرو می‌شویم. پیوند Golistan of Saadi ما را به ترجمه کتاب گلستان سعدی متصل می‌کند.

پیوند Masnavi (ma'navi) اجمالاً ما را با مثنوی معنوی آشنا می‌کند.

پیوند Shahnameh ما را به ترجمه شاهنامه متصل می‌کند. این ترجمه در ۱۸ فصل از the Shahs of Old the death of Rustem ختم می‌شود.

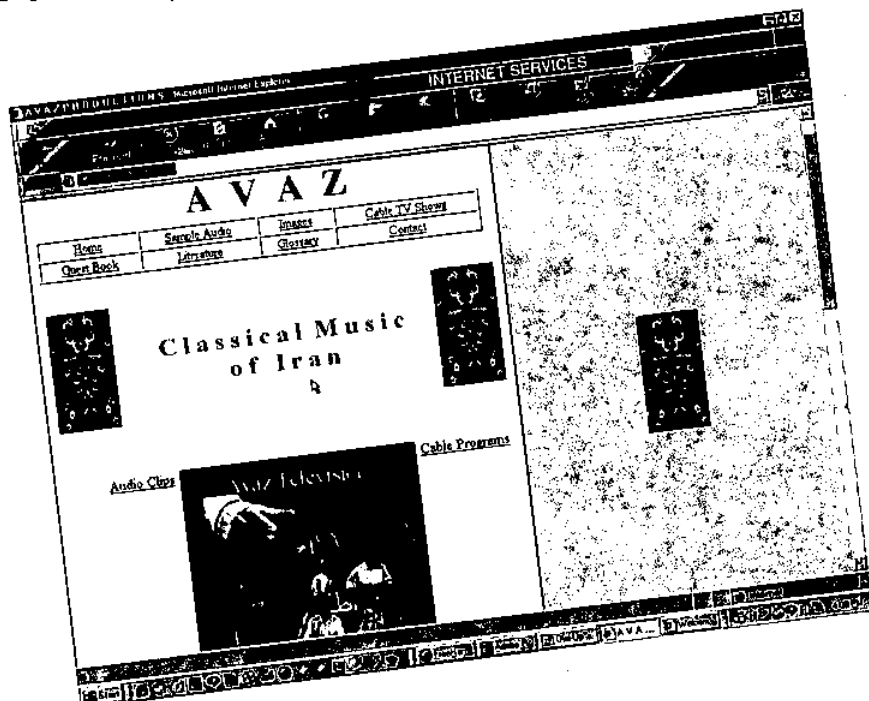
پیوند Ghazal of Hafez، ما را به ترجمه غزلیات و رباعیات حافظ متصل می‌کند.

پیوند Bustan of Saadi ما را به ترجمه بوستان سعدی متصل می‌کند.

پیوند Couplets of Parvin ما را به دیوان پروین اعتصامی متصل می‌کند. تمام دیوان را می‌توانید دریافت کنید، گرچه این کار مدت طولانی به طول می‌انجامد. کل دیوان در شش بخش ارائه شده است، که با بارگذاری (download) می‌توانید دریافت کنید. هر بخش، تقریباً ۲/۵ مگابایت از فضای دیسک سخت را اشغال می‌کند. هر بخش را می‌توانید بر روی دو عدد دیسکت فلاپی ۳/۵ اینچ ذخیره کنید.

۴- پیوند به the Shahnameh of Ferdowsi ما را به صفحه‌ای متصل می‌کند که در قسمت قبلی به آن اشاره شد.

۵- پیوند Persian Poema Com ما را به پایگاه <http://WWW.Persianpoema.Com> که قبلاً در مورد آن اشاره شد، متصل می‌کند.

پایگاه Farsinet. Com / Literature

برای ورود به این پایگاه، به این سایت وارد شوید:
<http://WWW.Farsinet.Com/Literature.html>

این سایت بخشی از پایگاه Farsinet است و دارای موضوعات متنوعی است.

۱ - پیوند روی عبارت Alefba، آموزش الفبا با شعر و تصاویر را برای کودکان ارائه می‌دهد. شعر آن از سودابه حمزه‌ای و تصاویر آن از ویکتوریا کریمی است.

۲ - پیوند روی عبارت Farsi، ما را به صفحه‌ای می‌برد که در زمینه زبان فارسی و جمعیت مردم فارسی‌زبان آشنا می‌کند. در این صفحه با یک مترجم انگلیسی به فارسی و فارسی به انگلیسی هم آشنا می‌شویم. برای آشنایی کاملتر با این فرهنگ لغت روی عبارت FarsiDisk کلیک کنید تا به این مترجم فارسی روی خطی (on line) متصل شوید. در این فرهنگ الکترونیکی فارسی می‌توانید با انتخاب گزینه انگلیسی به فارسی و یا فارسی به انگلیسی، کلمات خود را به صورت انگلیسی و یا فارسی وارد کنید، تا ترجمه آنرا مشاهده نمایید.

۳ - کلیک روی گزینه Books، با تعدادی از کتابهایی که در زمینه فرهنگ انگلیسی به فارسی است، آشنا می‌شویم.

۴ - پیوند Ferdowsi ما را به صفحه‌ای متصل می‌کند که در آن اطلاعاتی در زمینه اهمیت و تاریخ شهر مشهد، تاریخ زندگی امام رضا (ع)، مقبره و موزه نادرشاه، مقبره خواجه ربیع، استان خراسان، نیشابور، فردوسی و زعفران خراسان ارائه می‌کند.

پایگاه Persian Web

برای استفاده از این پایگاه، به سایت زیر سری بزنید:

<http://WWW.Persianweb.Com>

پس از مشاهده صفحه اصلی این پایگاه، به

فهرست سمت راست توجه کنید:

الف) چنانچه روی پیوند Persian Poetry کلیک کنید، در این صفحه فهرستی از موضوعات مختلف مربوط به شعر، شاعران، نویسندگان و ادبیات فارسی را مشاهده می‌کنید:

۱ - اگر روی عنوان A millenium of Classical Persian Poetry کلیک کنید، به صفحه‌ای وارد می‌شوید که حاوی توضیحاتی در زمینه هزار سال شعر فارسی سنتی در ایران است.

۲ - اگر روی عنوان Ferdowsi کلیک کنید به سایت شاهنامه متصل می‌شوید که با آدرس <http://WWW.Shahnameh.Com> بطور مجزا توضیح داده شده است.

۳ - در صورتیکه روی پیوند little Ebony کلیک کنید به یک صفحه داستانی که ویژه کودکان است، وارد می‌شوید. این داستان با عنوان little Ebony توسط حمید دیانتهی ترجمه شده است.

۴ - چنانچه روی پیوند masnavi molavi کلیک کنید به متن کتاب مثنوی معنوی دسترسی پیدا خواهید کرد. این بخش به خاطر داشتن حروف فارسی و طولانی آن، یکی از بخش‌های مهم این سایت است. در این صفحه می‌توانید با کلیک روی عناوینی چون Baqqal and Tooti, Shah and Kanizak و غیره به اشعار موردنظر وارد شوید.

۵ - اگر روی پیوند Persian Poema کلیک کنید به سایت بزرگ <http://WWW.Persianpoema.Com> وارد می‌شوید که در مورد آن هم توضیح داده شده است.

۶ - در صورتیکه روی پیوند Persian Poetry at Stanford tehran Webpage جدیدی وارد می‌شوید. در این صفحه جدید چنانچه روی پیوند Omar khayyam کلیک کنید با ترجمه مفصل رباعیات عمر خیام نیشابوری روبرو خواهید شد.

۷ - اگر روی پیوند Yuri's omar ol-khayyami of Nishapur کلیک کنید با تاریخ و آثار عمر خیام نیشابوری آشنا می‌شوید.

ب) چنانچه در صفحه اصلی پایگاه Persian web، روی پیوند Academic که در سمت چپ صفحه است، کلیک کنید، به صفحه‌ای وارد می‌شوید که حاوی مطالبی در زمینه علوم، دانشگاه‌ها و کالج‌ها است. در این صفحه پیوندهایی برای اتصال به بعضی از دانشگاه‌ها، بنیاد مطالعات ایران، مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضیات و غیره وجود دارد.

پایگاه آواز:

برای آشنایی با موسیقی سنتی ایران (Classical Music of iran) به سایت زیر وارد شوید:
<http://WWW.avaz.Com>

سپس در صفحه اصلی این پایگاه، روی عنوان Literature کلیک کنید با این عمل به صفحه AVAZ Literature وارد می‌شوید. در زیر عنوان Literature Excerpts فهرستی مشاهده خواهید کرد.

۱ - اگر روی پیوند Classical iraninan music کلیک کنید در این صفحه توضیحاتی را در مورد موسیقی سنتی ایران خواهید دید. اکنون به صفحه قبلی بازگردید.

۲ - چنانچه روی پیوند the music of Islam کلیک کنید، به توضیحاتی می‌رسید که در زمینه موسیقی اسلامی است و توسط Henry George Farmer ارائه شده است. مجدداً به صفحه قبلی برگردید.

۳ - اگر روی پیوند the Visual Arts of iran کلیک کنید، به صفحه‌ای وارد می‌شوید که حاوی توضیحاتی در زمینه هنرهای بصری از زمان حمله اعراب تا سلجوقیان است. این توضیحات توسط oleg Graber ارائه شده است.

۴ - در صورتیکه روی پیوند Segah کلیک کنید به صفحه‌ای وارد می‌شوید که حاوی توضیحاتی در زمینه دستگاه سه‌گانه است.

۵ - در صورتیکه روی پیوند hafiz کلیک کنید، وارد صفحه حافظ می‌شوید و توضیحاتی را در زمینه ارزش و اهمیت حافظ مطالعه خواهید کرد.

